Sikkerhetsdatablad

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

1.1. Produktidentifikator

Identifisering av preparatet:

Handelsnavn: INK SUPPLY UNIT,C T05B2/ICXC20

Handelskode: C13T05B24N

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Anbefalt bruk:

Blekk for blekkutskrifter

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Leverandør.

EPSON EUROPE B.V.
Azie building, Atlas ArenA, Hoogoorddreef 5,1101 BA Amsterdam
Zuidoost The Netherlands
Phone number: +31-20-314-5000

Kvalifisert person ansvarlig for sikkerhetsdatabladene:

chemicals@epson.eu

Dato: 05/07/2023

Revisjon: 6.0

1.4. Nødtelefonnummer

Phone number: +31-20-314-5000

folkehelseinstituttet; +47 22 59 13 00

AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Kriterier iflg. CLP-forordningen (EF) nr. 1272/2008:

Produktet regnes ikke som farlig i overensstemmelse med Reguleringen EU 1272/2008 (CLP).

Uheldige fysiske og kjemiske virkninger på menneskelig helse og på miljøet:

Ingen andre farer

2.2. Merkingselementer

Produktet regnes ikke som farlig i overensstemmelse med Reguleringen EU 1272/2008 (CLP).

Farepiktogrammer:

Ingen

Faresetninger:

Ingen

Sikkerhetssetninger:

Ingen

Særlige bestemmelser:

EUH210 Sikkerhetsdatablad er tilgjengelig på anmodning.

EUH208 Inneholder 2,4,7,9-tetramethyldec-5-yne-4,7-diol. Kan gi en allergisk reaksjon.

Spesialtiltak i henhold til vedlegg XVII av REACH og påfølgende endringer:

Ingen

2.3. Andre farer

Ingen PBT-, vPvB- eller hormonforstyrrende substanser til stede i konsentrasjoner >= 0,1 %.

Andre farer:

Ingen andre farer

AVSNITT 3: Sammensetning / opplysninger om bestanddeler

3.1. Stoffer

Nei

3.2. Stoffblandinger

Farlige stoffer i henhold til CLP-regulering og tilhørende klassifisering:

Qty	Name	Identifikasjonsnummer	Classification
50% ~ 65%	Vann	CAS: 7732-18-5 EC: 231-791-2	Produktet regnes ikke som farlig i overensstemmelse med Reguleringen EU 1272/2008 (CLP).
5% ~ 7%	Glycerol	CAS: 56-81-5 EC: 200-289-5	Produktet regnes ikke som farlig i overensstemmelse med Reguleringen EU 1272/2008 (CLP).
3% ~ 5%	E-caprolactam	CAS: 105-60-2 EC: 203-313-2	3.1/4/Oral Acute Tox. 4 H302 3.1/4/Inhal Acute Tox. 4 H332 3.2/2 Skin Irrit. 2 H315 3.3/2 Eye Irrit. 2 H319 3.8/3 STOT SE 3 H335
0.25% ~ 0.5%	2,4,7,9-tetramethyldec-5-yne-4,7-diol	CAS: 126-86-3 EC: 204-809-1 REACH No.: 01-2119954390-39	3.3/1 Eye Dam. 1 H318 3.4.2/1B Skin Sens. 1B H317 4.1/C3 Aquatic Chronic 3 H412
0.1% ~ 0.25%	Triethanol amine	CAS: 102-71-6 EC: 203-049-8 REACH No.: 01-2119486482-31	Produktet regnes ikke som farlig i overensstemmelse med Reguleringen EU 1272/2008 (CLP).

AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Ved hudkontakt:

Vask umiddelbart med såpe og vann.

Ved øyekontakt:

I tilfelle av kontakt med øynene,vask snarest og rikelig med vann,ta kontakt med lege

Ved svelging:

Oppkast må absolutt ikke fremfrovoseres.HENVEND DEG STRAKS TIL LEGE.

Ved innånding:

Flytt den forulykkede ut i frisk luft, hold vedkommende varm og i hvile.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Ingen

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Behandling:

Ingen

AVSNITT 5: Brannslokkingstiltak

5.1. Slokkingsmidler

Egnet slukkeutstyr:

Vann.

Karbondioksid (CO2).

Slukkemidler som ikke må brukes av sikkerhetshensyn:

Ingen spesielle

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Ikke pust inn eksplosjons- eller forbrenningsgasser.

Brenning medfører stor røykutvikling.

5.3. Råd til brannmannskaper
Bruk egnet pusteutstyr.
Samle opp tilsølt slukkevann separat. Dette vannet må ikke skylles ut i sluk eller lignende.
Flytt uskadede beholdere fra umiddelbart farlig område hvis dette lar seg gjøre uten sikkerhetsrisiko.

AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktede utslipp

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner
Bruk personlig verneutstyr.
Flytt personer i sikkerhet.
Se beskyttelsestiltak under punkt 7 og 8.
6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø
Må ikke slippe ut i jorden/undergrunnen. Må ikke slippe ut i vann eller sluk.
Samle opp tilsølt vaskevann og kasser det på sikker måte.
Ved gasslekkasje eller utslipp til vann, jord eller sluk, ta kontakt med ansvarlige myndigheter.
Egnet material for oppsamling: absorberingsmateriale, organisk, sand
6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing
Vask med rikelige mengder vann.
6.4. Henvisning til andre avsnitt
Se også avsnittene 8 og 13

AVSNITT 7: Håndtering og lagring

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering
Unngå kontakt med hud og øyne, innånding av damp og røyk.
Se også avsnitt 8 for anbefalt beskyttelsesutstyr.
Råd om generell yrkeshygiene:
Det må ikke spises eller drikkes i løpet av arbeidet
7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter
Oppbevares langt fra mat, drikke og fôr.
Uforenelige stoffer:
Ingen spesiell.
Indikasjoner for lokalene:
Passe luftige lokaler
7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)
Ingen spesielle

AVSNITT 8: Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

8.1. Kontrollparametrer
Glycerol - CAS: 56-81-5
- Type grense for yrkeseksponering: OSHA - TWA: 5 mg/m3
- Type grense for yrkeseksponering: OSHA - TWA: 15 mg/m3

E-caprolactam - CAS: 105-60-2
- Type grense for yrkeseksponering: EU - TWA(8t): 10 mg/m3 - STEL: 40 mg/m3
- Type grense for yrkeseksponering: ACGIH - TWA(8t): 5 mg/m3

Triethanol amine - CAS: 102-71-6
- Type grense for yrkeseksponering: ACGIH - TWA(8t): 5 mg/m3

DNEL eksponeringsgrenseverdier
Triethanol amine - CAS: 102-71-6
Industriarbeider: 6.3 04 - Privatforbruker: 3.1 04 - Eksponering: Menneskelig hud - Frekvens: Langvarig, systemiske virkninger
Industriarbeider: 5 03 - Privatforbruker: 1.25 03 - Eksponering: Menneskelig innånding - Frekvens: Langvarig, systemiske virkninger
Privatforbruker: 13 04 - Eksponering: Menneskelig oral - Frekvens: Kortvarig, systemiske virkninger

PNEC eksponeringsgrenseverdier
2,4,7,9-tetramethyldec-5-yne-4,7-diol - CAS: 126-86-3
Mål: Ferskvann - Verdi: 0.04 mg/l
Mål: Sjøvann - Verdi: 0.004 mg/l
Mål: Ferskvannssedimenter - Verdi: 0.32 mg/kg
Mål: Marine sedimenter - Verdi: 0.032 mg/kg
Triethanol amine - CAS: 102-71-6
Mål: Ferskvann - Verdi: 0.32 mg/l
Mål: Sjøvann - Verdi: 0.032 mg/l
Mål: Ferskvannssedimenter - Verdi: 1.7 mg/kg
Mål: Marine sedimenter - Verdi: 0.17 mg/kg
Mål: Jord (jordbruk) - Verdi: 0.151 mg/kg

8.2. Eksponeringskontroll
8.2.1. Egnede konstruksjonstiltak:
Ingen
8.2.2. Individuelle verneutstyr, for eksempel personlig verneutstyr
Beskyttelse av øynene:
Bruk påkrevd personlig verneutstyr.
Beskyttelse av huden:
Bruk påkrevd personlig verneutstyr.
Beskyttelse av hendene:
Bruk påkrevd personlig verneutstyr.
Åndedrettsbeskyttelse:
Bruk påkrevd personlig verneutstyr.
Termiske farer:
Ingen
8.2.3. Miljømessige utsettingskontroller:
Ingen
Egnede konstruksjonstiltak:
Ingen

AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Fysisk tilstand:	Flytende	
Farge:	Cyan	
Lukt:	Svak	
Smeltepunkt / frysepunkt:	Ingen data tilgjengelig	
Kokepunkt eller startkokepunkt og kokeområde:	Ingen data tilgjengelig	
Antennelighet:	ikke brennbar	
Nedre og øvre eksplosjonsgrense:	Ingen data tilgjengelig	
Antennelighetspunkt:	Blinker ikke.	
Selvantenningstemperatur:	Ingen data tilgjengelig	
Nedbrytningstemperatur:	Ingen data tilgjengelig	
pH:	8.3 ~ 9.3	ved 20 °C
Kinematisk viskositet:	< 5 mm2/s	ved 20 °C
Vannoppløselighet:	Løselig	
Damptrykk:	Ingen data tilgjengelig	
Relativ damptetthet:	Ingen data tilgjengelig	
Partikkelegenskaper:	Ikke relevant	

9.2. Andre opplysninger
Ingen annen relevant informasjon

AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet
Stabilt under normale betingelser
10.2. Kjemisk stabilitet
Stabilt under normale forhold
10.3. Risiko for farlige reaksjoner
Ingen
10.4. Forhold som skal unngås
Konstant/stabilt i normale tilstander
10.5. Uforenlige materialer
Ingen spesiell
10.6. Farlige nedbrytingsprodukter
Ingen.

AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

11.1. Opplysninger om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008
Toksikologisk informasjon om produktet:
b) hudetsing/irritasjon:
Test: Irriterende for huden - Arter: oecd439 Negativ
f) kreftfremkallenhet:
Inneholder ikke kreftfremkallende (Ref. 1)
g) reproduktiv toksitet:
Inneholder ikke reproduksjonstoksiske effekter og utviklings giftige stoffer (Ref. 2)
Toksikologisk informasjon om de viktigste stoffene i produktet:
Glycerol - CAS: 56-81-5
a) akutt toksitet:
Test: LD50 - Eksp.måte: Gjennom munnen - Arter: marmot = 7750 mg/kg - Kilde: Journal of Industrial Hygiene and Toxicology. Vol. 23, Pg. 259, 1941
Test: LDLo - Eksp.måte: Gjennom munnen - Arter: HUMAN = 1428 mg/kg - Kilde: "Toxicology of Drugs and Chemicals," Deichmann, W.B., New York, Academic Press, Inc., 1969Vol. -, Pg. 288, 1969.
2,4,7,9-tetramethyldec-5-yne-4,7-diol - CAS: 126-86-3
a) akutt toksitet:
Test: LD50 - Eksp.måte: Hud - Arter: Rotte > 2000 mg/kg
b) hudetsing/irritasjon:
Test: Irriterende for huden - Arter: Kanin mild
c) alvorlig øyeskade/irritasjon:
Test: Irriterende for øynene - Arter: Kanin high-irri.
d) puste- eller hudsensibilisering:
Test: Følsomt for huden - Eksp.måte: LLNA - Arter: Mus sens.
e) cellemutagenitet:
Test: Mutagenes - Arter: Salmonella Typhimurium Negativ
Triethanol amine - CAS: 102-71-6
a) akutt toksitet:
Test: LD50 - Eksp.måte: Gjennom munnen - Arter: marmot = 2200 mg/kg - Kilde: "Toxicometric Parameters of Industrial Toxic Chemicals Under Single Exposure," Izmerov, N.F., et al., Moscow, Centre of International Projects, GKNT, 1982Vol. -, Pg. 114, 1982.
Test: LD50 - Eksp.måte: Gjennom munnen - Arter: Mus = 5846 mg/kg - Kilde: Science Reports of the Research Institutes, Tohoku University, Series C: Medicine. Vol. 36(1-4), Pg. 10, 1989.

Hvis ikke noe annet er spesifisert, må informasjonen påkrevd i reguleringen (EU)2020/878 som er opplistet under anses som ikke andvendbar.:

a) akutt toksitet;
b) hudetsing/irritasjon;
c) alvorlig øyeskade/irritasjon;
d) puste- eller hudsensibilisering;
e) cellemutagenitet;
f) kreftfremkallenhet;
g) reproduktiv toksitet;
h) STOT - enkelt eksponering;
i) STOT - gjentatt eksponering;
j) innåndingsfare.

11.2. Opplysninger om andre farer

Hormonforstyrrende egenskaper:
Ingen hormonforstyrrende substanser til stede i konsentrasjoner >= 0,1 %.

AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

12.1. Giftighet

Brukes etter gode arbeidsmetoder,slik at spredning av produktet i miljøet unngåes
Toksikologisk informasjon om produktet:

Ingen data tilgjengelig

Toksikologisk informasjon om de viktigste stoffene i produktet:

2,4,7,9-tetramethyldec-5-yne-4,7-diol - CAS: 126-86-3

a) Akutt giftighet i vann:

Endepunkt: LC50 - Arter: Fisk = 36 mg/l - Varighet t: 96
Endepunkt: EC50 - Arter: Daphnia = 88 mg/l - Varighet t: 48
Endepunkt: EC50 - Arter: Algae = 15 mg/l - Varighet t: 72

c) Bakteriell toksisitet:

Endepunkt: EC50 - Arter: SLUDGE = 630 mg/l - Varighet t: 0.5

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Ingen data tilgjengelig

12.3. Bioakkumuleringsevne

Ingen data tilgjengelig

12.4. Mobilitet i jord

Ingen data tilgjengelig

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

vPvB stoffer: Ingen - PBT stoffer: Ingen

12.6. Hormonforstyrrende egenskaper

Ingen hormonforstyrrende substanser til stede i konsentrasjoner >= 0,1 %.

12.7. Andre skadevirkninger

Ingen

AVSNITT 13: Sluttbehandling

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Gjennvinning om mulig.

AVSNITT 14: Transportopplysninger

14.1. FN-nummer eller ID-nummer

Ufarlig produkt i henhold til transportloven.

14.2. FN-forsendelsesnavn

Ingen data tilgjengelig

14.3. Transportfareklasse(r)

Ingen data tilgjengelig

14.4. Emballasjegruppe

Ingen data tilgjengelig

14.5. Miljøfarer

Ingen data tilgjengelig

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Ingen data tilgjengelig

14.7. Sjøtransport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Ingen data tilgjengelig

AVSNITT 15: Opplysninger om regelverk

15.1. Særlige bestemmelser / særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Dir. 98/24/EF (Risikoer knyttet til kjemikalier på arbeidsplassen)
Dir. 2000/39/EF (Erhvervsmessige eksopneringsgrenseverdier)
Regulering (EF) nr. 1907/2006 (REACH)
Regulering (EF) nr. 1272/2008 (CLP)
Regulering (EF) nr. 790/2009 (ATP 1 CLP) og (EU) nr. 758/2013
Regulering (EU) nr. 2020/878
Regulering (EU) nr. 286/2011 (ATP 2 CLP)
Regulering (EU) nr. 618/2012 (ATP 3 CLP)
Regulering (EU) nr. 487/2013 (ATP 4 CLP)
Regulering (EU) nr. 944/2013 (ATP 5 CLP)
Regulering (EU) nr. 605/2014 (ATP 6 CLP)
Regulering (EU) nr. 2015/1221 (ATP 7 CLP)
Regulering (EU) nr. 2016/918 (ATP 8 CLP)
Regulering (EU) nr. 2016/1179 (ATP 9 CLP)
Regulering (EU) nr. 2017/776 (ATP 10 CLP)
Regulering (EU) nr. 2018/669 (ATP 11 CLP)
Regulering (EU) nr. 2018/1480 (ATP 13 CLP)
Regulering (EU) nr. 2019/521 (ATP 12 CLP)
Regulering (EU) nr. 2020/217 (ATP 14 CLP)
Regulering (EU) nr. 2020/1182 (ATP 15 CLP)
Regulering (EU) nr. 2021/643 (ATP 16 CLP)
Regulering (EU) nr. 2021/849 (ATP 17 CLP)
Regulering (EU) nr. 2022/692 (ATP 18 CLP)

Restriksjoner knyttet til produktet eller stoffene det inneholder, i henhold til vedlegg XVII av Forordning (EF) 1907/2006 (REACH) og påfølgende endringer:

Restriksjoner knyttet til produktet:

Ingen restriksjoner.

Restriksjoner knyttet til stoffene det inneholder:

Begrensning 75

Når anvendelig, referer til følgende normativer:

Direktiv 2012/18/EU (Seveso III)
D.P.R. 250/89 (Etikettering av rengjøringdmidler).
Dir. 2004/42/EF (VOC-direktiv)

Bestemmelser knyttet til direktiv EU 2012/18 (Seveso III):

Seveso III kategori i henhold til vedlegg 1, del 1

Ingen

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Ingen kjemisk sikkerhetsvurdering har blitt gjort for blandingen

AVSNITT 16: Andre opplysninger

Tekst til setninger brukt i avsnitt 3:

H302 Farlig ved svelging.
H332 Farlig ved innånding.
H315 Irriterer huden.
H319 Gir alvorlig øyeirritasjon.
H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
H318 Gir alvorlig øyeskade.
H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon.
H412 Skadelig, med langtidsvirkning, for liv i vann.

Fareklasse og farekategori	**Kode**	**Beskrivelse**
Acute Tox. 4	3.1/4/Inhal	Akutt giftighet (ved innånding), Kategori 4
Acute Tox. 4	3.1/4/Oral	Akutt giftighet (ved svelging), Kategori 4
Skin Irrit. 2	3.2/2	Hudirritasjon, Kategori 2
Eye Dam. 1	3.3/1	Alvorlig øyeskade, Kategori 1
Eye Irrit. 2	3.3/2	Øyeirritasjon, Kategori 2
Skin Sens. 1B	3.4.2/1B	Hudsensibilisering, Kategori 1B
STOT SE 3	3.8/3	Giftvirkning på bestemte organer — enkelteksponering, Kategori 3
Aquatic Chronic 3	4.1/C3	Kronisk (langsiktig) fare for vannmiljøet, Kategori 3

Avsnitt som er endret fra forrige revidering:

AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket
AVSNITT 2: Fareidentifikasjon
AVSNITT 3: Sammensetning / opplysninger om bestanddeler
AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak
AVSNITT 7: Håndtering og lagring
AVSNITT 8: Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr
AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper
AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger
AVSNITT 12: Økologiske opplysninger
AVSNITT 13: Sluttbehandling
AVSNITT 14: Transportopplysninger
AVSNITT 15: Opplysninger om regelverk
AVSNITT 16: Andre opplysninger

Dette dokumentet er utarbeidet av en kompetent person som har fått egnet opplæring.
Bibliografiske hovedkilder:

ECDIN – Data- og informasjonsnettverk for miljøkjemikalier – felles forskningsenter, Kommisjonen for Det europeiske fellesskap
SAX – FARLIGE EGENSKAPER AV INDUSTRIELLE MATERIALER – 8. utgave – Van Nostrand, Reinold

Ref. 1 ·IARC Monographs on the Evaluation Carcinogenic Risks to Humans (IARC: International Agency for Research on Cancer)
·Journal of Occupational Health (JOH) (Japan Society of Occupational Health (JSOH))
·TLVs and BEIs (ACGIH: American Conference of Governmental Industrial Hygienists)
·IRIS Carcinogenic Assessment (IRIS: Integrated Risk Information System of US EPA)
·National Toxicology Program (NTP) Report on Carcinogens (USA)
·Vedlegg VI til FORORDNING (EF) nr 1272/2008 fra Europaparlamentet og Rådet av 16 desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger,

om endring og oppheving av direktiv 67/548/EEC og 1999/45/EC, og om endring av forordning (EF) nr 1907/2006
·MAK und BAT Werte Liste (DFG: German Research Foundation)
·TRGS 905, Verzeichnis krebserzeugender, keimzell mutagener oder reproduktionstoxischer Stoffe (AGS: Committee on Hazardous Substances, Germany)

Ref. 2 ·Vedlegg VI til FORORDNING (EF) nr 1272/2008 fra Europaparlamentet og Rådet av 16 desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EEC og 1999/45/EC, og om endring av forordning (EF) nr 1907/2006
·TRGS 905, Verzeichnis krebserzeugender, keimzell mutagener oder reproduktionstoxischer Stoffe (AGS: Committee on Hazardous Substances, Germany)

Informasjonen som er å finne der er basert på vår kunnskap ifølge ovennevnte informasjon.. De refererer kun til oppgitt produkt og gir ikke kvalitetsgarantier.
Brukeren må forsikre seg om at informasjonen er egnet og komplett avhengig av bruksområde.
Dette sikkerhetsdatabladet erstatter alle foregående utgivelse.

ADR:	Europeisk avtale om transport av farlig gods på vei.
ATE:	Beregnet akutt toksisitet
ATEmix:	Anslått verdi for akutt giftighet (Blandinger)
CAS:	Chemical Abstracts Service (avdeling av American Chemical Society).
CLP:	Klassifisering, merking, emballering.
DNEL:	Beregnet nivå uten virkning
EINECS:	Europeisk fortegnelse over eksisterende kjemiske stoffer.
GefStoffVO:	Forordning om farlige stoffer, Tyskland.
GHS:	Felles internasjonalt system for klassifisering og merking av kjemikalier.
IATA:	International Air Transport Association.
IATA-DGR:	Farlig gods-regulering fra "International Air Transport Association" (IATA).
ICAO:	International Civil Aviation Organization.
ICAO-TI:	Tekniske instruksjoner fra "International Civil Aviation Organization" (ICAO).
IMDG:	International Maritime Code for farlig gods, forskrifter om transport av farlig gods til sjøs.
INCI:	Internasjonal nomenklatur for kosmetiske ingredienser.
KSt:	Eksplosjonskoeffisent.
LC50:	Dødelig konsentrasjon, for 50 prosent av test population.
LD50:	Dødelig dose dose, for 50 prosent av test population.
PNEC:	Beregnet konsentrasjon uten virkning.
RID:	Regulering angående internasjonal transport av farlig gods med jernbane.
STEL:	Kortsiktig eksponeringsgrense.
STOT:	Giftighet for spesifikt målorgan.
TLV:	Terskelgrenseverdi.
TWA:	Time-vektet gjennomsnitt
WGK:	Tysk vannfareklasse